

A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center

**6.
osztály**

2023. május 4., csütörtök / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök: a tanuló által hozott kék vagy fekete töltőtoll vagy golyóstoll.

6. osztályos

ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS

ÚTMUTATÓ A TANULÓNAK

Figyelmesen olvasd el ezt az útmutatót!
Kódszámodat ragaszd, illetve írd be a jobb felső sarokban levő keretbe!
Mielőtt a feladatok megoldásába kezdenél, óvatosan tépd ki a mellékletet, amelyen a két szöveg található!
Ezután figyelmesen olvasd el az egyes feladatok utasítását, és oldd meg a feladatokat!
Minden feladat esetében a választ az erre a célra kijelölt helyen írd a keretbe!
Írott betűkkel, olvashatóan írd!
Ha tévedtél, válaszodat húzd át, majd írd le a helyeset!
A végén még egyszer ellenőrizd a válaszaidat!
Sok sikert kívánunk.

A felmérőlap terjedelme 12 oldal.

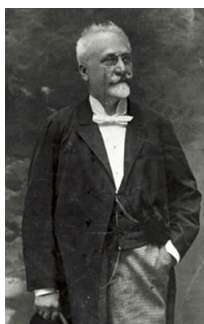
N 2 3 1 1 3 1 2 1 0 3

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

1. szöveg:

125 éves a dobostorta

125 év nagy idő! Ennyi idős a mára már szinte hungarikumnak számító gasztronómiai csodánk, a dobostorta. Kinek is köszönhetjük?

Dobos C. József Pesten született 1847. január 18-án. Már dédapja is szakács volt. Ő maga apja mellett kezdte tanulni a szakácsmesterséget. Harmincegy évesen üzletet nyitott, ahol saját készítésű ételeket is árult. Ezenkívül vállalta házi ünnepek étellel való ellátását, rendezvények lebonyolítását. Kiváló tudása miatt sok előkelő család vette igénybe szolgáltatásait, divat volt nála rendelni vagy fogyasztani. Szakmai ismereteit és műhelytitkait főként német nyelven jelentette meg. Magyarul megjelent leghíresebb könyve a *Magyar–Francia Szakácskönyv*.

Világszerte ismert tortáját 1885-ben az első Budapesti Országos Általános Kiállításon mutatta be, óriási sikerrel. Az újdonság első kóstolói között ott volt az akkori magyar uralkodópár, Erzsébet királyné, azaz Sisi és I. Ferenc József, osztrák császár, magyar király is. A torta lázba hozta Budapestet, rövidesen külföldre is szállították belőle, és szinte egész Európát meghódította. Más volt, mint a kor hagyományos, emeletes, felcícomázott tortái. Mind a tortában lévő csokoládés vajkrém, mind pedig a tészta különleges piskótája Dobos újítása volt.

A mester remekművével beutazta egész Európát. Mindenhol bemutatta, de titkát féltve őrizte, és a cukrászok sikertelenül próbálták megfejteni. Dobos cukrászüzeméből a tortákat szekereken, szózt jég között szállították Nyugat-Európa jelentősebb nagyvárosaiba.

A mester 1906-ban nyugdíjba vonult. A torta elkészítésének titkát ekkor átadta a Fővárosi Cukrász és Mézeskalácsos Ipartestületnek. Mivel vagyona nagy részét hadikölcsönbe fektette, szegényen halt meg 1924-ben.

2. szöveg:

A dobostorta _____ (22 cm átmérőjű tortához)

6 tojás sárgáját jól kikeverünk 50 g porcukorral, a tojások fehérjét pedig 50 g porcukorral habbá verjük. A kettőt összekeverjük, hozzáadunk 100 g lisztet és 35 g olvasztott vajat. A masszából 6 egyforma nagyságú tortalapot sütünk. A krémhez gőz fölött felferünk 4 egész tojást 20 dkg porcukorral és 15 g vaníliás cukorral. 235 g vajat jól kikeverünk 35 g kakaóporral és 200 g olvasztott csokoládéval, majd a kihűlt tojásos masszával összeöntjük, és jól átkeverjük. A lapokat megtöltjük a krémmel, és a torta oldalát is megkenjük vele. A torta tetejét bevonjuk 150 g kristálycukorból készült karamellel.

(A www.mindmegette.hu és Kádas Lajos: 60 híres magyar – 60 híres étel. Budapest. Kossuth Kiadó. 2011 nyomán. A kép forrása: hu.wikipedia.org. Letöltve: 2018. február 22-én.)

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai a dobostortáról szóló szövegekhez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szövegeket, majd oldd meg a feladatokat!

1. A szövegek egyik forrása egy könyv. Írd a vonalakra a könyv kért adatait!

Szerzője: _____

Címe: _____

(1 pont)

2. Melyik évben írta meg a szerző az 1. szöveget? Karikázd be a szöveg alapján a helyes válasz betűjelét!

A 1985-ben

B 1990-ben

C 1995-ben

D 2010-ben

(1 pont)

3. Igazak (I) vagy hamisak (H) az állítások az 1. szövegre vonatkozóan? Karikázd be az I-t vagy a H-t!

Dobos C. József kizárólag édességek készítésével foglalkozott. I H

A különleges krémet tartalmazó torta azonnal nagy sikert aratott. I H

A tortákat hűtőszekrényvel ellátott kocsikon szállították külföldre. I H

(3 pont)

4. A 2. szöveg címéből hiányzik egy szó, amely megjelöli, mi is valójában ez a szöveg. Írd a hiányzó szót az alábbi vonalra!

(1 pont)

8. Írd ki az 1. szöveg második bekezdéséből (*Világszerte...*) a *kicifrázott* szó rokon értelmű párját!

(1 pont)

9. Magyarázd meg saját szavaiddal, mit jelent az 1. szöveg második bekezdésében (*Világszerte...*) a *lázba hozta Budapestet* szókapcsolat!

(1 pont)

10. Alkosd meg a megadott szavakból a mondatokba illő összetett szavakat, és írd be őket a megfelelő helyre! Ha kell, toldalékolj is őket! Két szó felesleges.

szakács, könyv, műsor, mester, kukta, főző

Napjainkban a tévében nagyon sok _____ látható.

Többségüket híres _____ vezetik.

(2 pont)

11. Húzd alá mindkét sorban a helyesen elválasztott szót!

ös-sze-önt-jük

ösz-sze-önt-jük

kós-to-ló-i

kós-to-lói

(1 pont)

15. a) Kérdezz egész mondattal az aláhúzott részre!

A mester remekművével beutazta egész Európát.

(1 pont)

b) Alakítsd át tagadó mondattá az alábbi mondatot!

A mester 1906-ban nyugdíjba vonult.

(1 pont)

16. Alakítsd át az alábbi kijelentő mondatot felszólító mondattá! A szám és a személy maradjon változatlan!

A masszából 6 egyforma nagyságú tortalapot sütünk.

(1 pont)

4. a) Írd a vonalakra azt a két okot, amiért a nagymama nem tudott személyesen gratulálni az ünnepeltnek!

1. ok: _____

2. ok: _____

(1 pont)

b) Írd a vonalra, miből derül ki az a) feladat válasza!

(1 pont)

5. Fogalmazd meg röviden, milyen váratlan fordulatot hoz a részlet befejezése!

(1 pont)

6. Írd ki az első vonalra, minek nevezi az anyuka a lánya frizuráját! A másodikra írd, milyen volt ezek szerint a lány haja!

(1 pont)

7. Mit jelent az utolsó bekezdésben a *földbe gyökerezett a lábam* szókapcsolat? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

A megörültem

B elszomorodtam

C elhallgattam

D meglepődtem

(1 pont)

